

Strategi för att motverka hedersrelaterat våld

POLICY – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Denna typ av dokument fastställs av kommunfullmäktige då de är av principiell beskaffenhet och därmed enligt kommunallagen tillhör fullmäktiges exklusiva beslutanderätt och gäller tills vidare. En policy talar om vad staden vill uppnå inom ett specifikt område som berör flera verksamheter. Policyn bör inte innehålla detaljerade ställningstagande vad gäller utförande, prioriteringar eller metoder.

STRATEGI – antas av kommunstyrelsen

Strategidokument anger konkreta åtgärder för den politiska viljeinriktningen. En strategi ska ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategin ska gälla under en begränsad period, exempelvis under en mandatperiod och antas av kommunstyrelsen.

RIKTLINJE - antas av kommunstyrelsen

Riktlinjer säkerställer riktigt agerande och god kvalitet i stadens arbete. I riktlinjer preciseras *hur* något ska uppnås. Det kan exempelvis handla om hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå de politiska inriktningar och mål som finns i en policy eller strategi och dessa antas av kommunstyrelsen.

ANVISNING - godkänns av förvaltningschef/chef

Anvisningar och rutiner rör sig i regel om ren verkställighet av riktlinjer eller andra styrdokument. Denna typ av dokument är förvaltningens verktyg för att verkställa politiska beslut och dokumenten är inte föremål för formella beslut i politiska organ utan upprättas efter behov av varje verksamhet/enhet i samråd med ansvarig förvaltningschef/chef.

Dokumenttyp	Giltighetstid	Beslutande organ	Antaget till följd av lag
Strategi		Kommunstyrelsen	Nej
Dokumentansvarig	Revisionsdatum	Uppföljning	Versionshantering
Katarina Pählman			

Strategi för att motverka hedersrelaterat våld

Inledning

Frihet från våld är en mänsklig rättighet. Mäns våld mot kvinnor, kvinnors våld mot män, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är alla allvarliga och omfattande samhällsproblem som i grunden påverkar levnadsvillkor och livskvalitet för dem som drabbas.

Solna stads agerande för att motverka hedersrelaterat våld utgår från stadens vision: *”Solna ska vara en sammanhållen och levande stad, som växer och utvecklas hållbart för alla solnabor. Staden kännetecknas av trygghet och öppenhet, där allas potential tas tillvara. Vi erbjuder kunskap, kreativitet och upplevelser som ökar regionens attraktionskraft.”*

Med utgångspunkt i visionen ska Solna stad aktivt verka mot hedersrelaterat våld. Staden accepterar inte att hedersrelaterat våld förekommer bland invånare i Solna och individer som begår brottsliga handlingar ska ställas till svars för det.

För att bekämpa våldet behövs insatser på olika nivåer i samhället och av olika myndigheter i samverkan. Genom kunskap om hedersrelaterat våld, riktade insatser för utsatta personer och goda relationer mellan offentliga institutioner, det civila samhället och mellan människor ska hedersrelaterat våld motverkas.

Definition av hedersrelaterat våld och förtryck

Den nationella definitionen av hedersrelaterat våld och förtryck är vägledande för Solna stads strategi. Den lyder:

”Hedersrelaterat våld och förtryck, liksom mäns våld mot kvinnor generellt, har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa.

När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhets i fokus och familjens rykte ses som avhängigt i flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende.

Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv. Det kan handla om klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet eller om livsval såsom utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hedertänkandet i hot om våld, våld och dödligt våld.”

Även om det framför är flickor och unga kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är det viktigt att uppmärksamma att också pojkar och unga män samt vuxna personer drabbas.

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Den nationella strategin ingår i regeringens jämställdhetspolitiska skrivelse till riksdagen. Strategin är tioårig och gäller från och med den 1 januari 2017. Strategin inbegriper arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Strategins fyra målsättningar är; 1) utökad och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld, 2) förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn, 3) effektivare brottsbekämpning samt 4) förbättrad kunskap och metodutveckling.

Nationell samordning

Länsstyrelsen Östergötland har sedan 2005 haft regeringens nationella uppdrag att driva och samordna arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet presenteras på sajten **hedersförtryck.se**. De olika uppdragen handlar bland annat om att fördela projektmedel, utveckla förebyggande arbete genom samarbete med Rädda Barnen, samordna nätverk med länsstyrelser respektive nationella myndigheter; ta fram, utveckla, sprida och implementera vägledningen **Våga göra skillnad** för att ge skydd och stöd åt unga som placeras på grund av hedersrelaterat våld och förtryck; anordna utbildningar; sprida information till barn och unga genom olika informationskampanjer samt ta fram vägledning för arbetet mot könsstämpning. En nationell stödtelefon har inrättats och för yrkesverksamma finns kunskap och vägledning såsom kommunikationsverktyget **Våga förstå** samt en **webbutbildning** om hedersrelaterat våld. De verktyg som tillhandahålls nationellt kan även användas i Solna.

Regional strategi för att motverka våld i nära relationer 2016–2020

För att stärka ett samlat genomförande och ett tydligt gemensamt åtagande för länet har en strategi för att motverka våld i nära relation tagits fram. Genomförandet sker både gemensamt inom ramen för samverkansplattformen Operation Kvinnofrid samt av aktörerna enskilt, inom relevanta planer och program. I samverkansplattformen Operation Kvinnofrid ingår Länsstyrelsen i Stockholm, Polismyndigheten, Stockholms läns landsting och länets 26 kommuner samt StorSthlm. Solna stad kommer fortsatt medverka i den regionala plattformen

Regional samverkan kring unga som lever i hederskontext - Origo

Origo är ett resurscentrum som har fokus på ungdomar som lever i en hederskontext. Resurscentrumet är ett samarbete mellan kommunerna i Stockholms län, Polisen och Stockholms läns landsting. Origo stöttar ungdomar direkt genom bland annat en jourlinje, men vänder sig även till yrkesverksamma som möter ungdomar och unga vuxna där hedersproblematik finns med i bilden. Personal inom skola, socialtjänst samt kultur och fritid kan vända sig till Origo för att få stöd och vägledning när man möter en person som är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Origo erbjuder även utbildningar för personal som möter ungdomar och unga vuxna. Solna stad är med i samverkan och Origo utgör ett viktigt verktyg i arbetet mot hedersrelaterat våld.

Åtgärdsområden för att motverka hedersrelaterat våld

Utbildning och information

För att på bästa sätt möta och motverka hedersrelaterat våld och förtryck krävs fungerande samverkan mellan de förvaltningar i staden som kommer i kontakt med utsatta personer. Socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, omvårdnadsförvaltningen och kompetensförvaltningen behöver därmed ha en gemensam bild av vad hedersproblematik innebär och hur arbetet för att möta denna problematik ska ske. Denna strategi är en viktig del i att på ett samordnat sätt kunna möta de som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Genom att höja medvetandenivån bland alla anställda kring hedersrelaterat våld och särskilt höja kunskapsnivån vad gäller upptäckt och agerande för de yrkesverksamma som arbetar med barn och unga tas viktiga steg för att motverka hedersrelaterat våld.

Utbildning

- Staden tillhandahåller utbildningsmaterial, bland annat i form av en nationellt framtagen webbutbildning. Samtliga chefer och medarbetare har möjlighet att gå utbildningen som finns på stadens intranät.
- För chefer och medarbetare som arbetar med barn och unga erbjuds fördjupande seminarier för kunskapsinhämtning och erfarenhetsdelning. Stadens relationsvårdshandläggare ansvarar för samordning med Origo för genomförande av sådan utbildning.

Information och informationskanaler

Staden tillhandahåller enkel och saklig information om stadens arbete mot hedersrelaterat våld och våld i nära relationer på stadens hemsida, via kontaktcenter samt på intranätet för stadens medarbetare. Informationsmaterialet tillhandahålls även till kulturföreningar, fritidsföreningar samt övriga i civilsamhället. Kontakcentermedarbetarna är utbildade att snabbt ta ärenden om hedersrelaterat våld vidare rätt i staden.

Upptäcka och stödja personer som utsätts för hedersrelaterat våld

En förutsättning för att kunna hjälpa personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är att kunna uppmärksamma och förstå utsattheten. Därför krävs en viss grundkunskap hos alla chefer och medarbetare i staden som möter ungdomar och vuxna. En viktig del av den grundkunskapen innebär att kunna identifiera varningstecken som tyder på en utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. En sammanställning över varningstecken förmedlas till alla chefer och medarbetare.

Vid misstanke om att brott är på väg att ske eller om det är fara för liv och hälsa är det stadens ansvar att ingripa tillsammans med polisen. Arbetet med barn och ungdomar upp till 21 år som far illa och individinsatserna som sätts in sker i linje med stadens ordinarie arbete. Vid konkreta misstankar om risk för att barn och ungdomar kan komma att fara illa ska en orosanmälan göras till socialtjänsten.

Socialtjänsten hanterar i dagsläget cirka 2 000 orosanmälningar per år och har en väl fungerande metod ”Signs of safety” för att hantera dessa anmälningar. Socialtjänsten utreder tecken på säkerhet, inkluderar barnens familj och gör risk- och skyddsbedömningar. Staden har ett formellt ansvar att arbeta med barn som far illa. Det är polisens ansvar att hantera personer som begår brott.

Exempel på åtgärder som kan sättas in av socialförvaltningen är:

- Använda samverkansformen sociala insatsgrupper (SIG)
- Upprätta handlingsplan och besluta om insatser
- Erbjudna öppenvårdsprogram för att motverka kriminalitet
- Använda en kvalificerad kontaktperson
- Upprätta genomförandeplaner och åtgärdsplaner
- Förmedla och utföra behandlingsinsatser

- Vårdplanering för placerade på SiS institution
- Motiverande samtal
- Använda Öppenvården/MiniMaria
- Nätverksarbete och nätverksmöten kan användas vid behov av samordning

Intern och extern samverkan

Ansvarig för intern samverkan är socialförvaltningen, stadsledningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, kompetensförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen samt omvårdnadsförvaltningen. Socialförvaltningen är sammankallande.

Socialförvaltningen ansvarar för kunskapspridning och därmed för att andra förvaltningar bjuds in till utbildningar.

Extern samverkan sker främst genom aktivt deltagande i Origos nätverk och verksamhet samt genom socialförvaltningens relationsvåldshandläggare och redan etablerade nätverk kring våld i nära relationer och kvinnofrid.

Genomförande och uppföljning

Samtliga nämnder har ansvar för genomförandet av stadens övergripande strategi för att motverka hedersrelaterat våld. Genomförandet sker inom ramen för ordinarie verksamhet och styrsystem genom verksamhetsplan och budget. Kommunstyrelsen ansvarar för att årligen följa upp strategin inom ramen för stadens uppföljningssystem. Uppföljningen ska årligen återrapporteras till trygghetsrådet.